

CONSTRUCCIÓ DE SÍMBOLS I SIGNES CULTURALS EN LA INFÀNCIA

21158

Unitat de Psicologia Evolutiva i de l'Educació
Departament de Psicologia de l'Educació

Professora: Aurora Leal

OBJECTIUS

- Estudi de l'evolució i la construcció infantil d'alguns símbols i signes propis de la nostra cultura, com són entesos i com s'elaboren. Aspectes psicològics que es troben implicats en aquesta construcció.
- Estudi de l'origen i evolució d'alguns sistemes simbòlics de la nostra cultura. Aspectes psicològics i socials implicats.
- Utilització dels estudis anteriorment esmentats com a instrument d'anàlisi psicològica de les conductes de simbolització infantil i aportació d'enfocaments psicopedagògics conseqüents.

TEMARI

- I. Representació, simbolització, arbitrarietat i convencionalitat en diferents sistemes simbòlics de la nostra cultura.
- II. L'origen simbòlic de les primeres paraules i enunciats. El seu procés de convencionalització.
- III. La simbolització d'objectes i accions en el joc infantil.
- IV. La interpretació i comprensió de la imatge gràfica.
- V. L'expressió gràfica figurativa: origen i evolució:
 - A. Origen històric i cultural de l'expressió gràfica.
 - B. El dibuix infantil: la simbolització de l'espai, dels objectes, les escènes, els estats, les seqüències, etc.
- VI. L'expressió escrita: origen i evolució:
 - A. Origen històric i cultural de l'escriptura.
 - B. Símbols i signes de la cultura urbana.
 - C. L'escriptura infantil: del dibuix a la paraula. La frase, el text.
- VII. L'expressió aritmètica:
 - A. Les primitives notacions aritmètiques.
 - B. Les escriptures aritmètiques infantils: les expressions simbòliques i convencionals: la numeració, l'adició i la sustracció.
- VIII. Els nens i les màquines.
- IX. El paper de les simbolitzacions en els processos de coneixement. Diferents aportacions teòriques.

PRÀCTIQUES

A partir de pautes d'observació i d'interpretació aportades per la professora, l'alumnat analitzarà algunes de les conductes de simbolització esmentades en el programa amb població infantil de diferents edats.

BIBLIOGRAFIA

Elkonin D. B. (1980) *Psicología del Juego*. Madrid : Aprendizaje, Visor.

- Fortuny J. (1988) El dibujo como expresión del pensamiento. A: M. Moreno (Coord.) *Ciencia Aprendizaje y Comunicación*. Barcelona : Laia..
- Karmiloff-Smith A. (1994) *Más allá de la modularidad*. Alianza Minor.
- Leal A. i Fortuny J.: (1988) El lenguaje y las ideas previas de los alumnos. A: *Enciclopedia pràctica de Pedagogia*. Vol. I.. Barcelona: Planeta.
- Leal A. i Fortuny J. (1988) Lenguaje oral. Lenguaje escrito. A: *Preescolar y Ciclo Inicial. "Enciclopedia pràctica de Pedagogia*. Vol.III.. Barcelona: Planeta.
- Leal A. i Sastre G.: (1992) Una aproximació piagetiana al sorgiment del símbol. *Revista catalana de Psicoanàlisi*. Vol IX. Núm, 1-2.
- Leal A. (1987) *Construcción de sistemas simbólicos. La lengua escrita como creación*. Barcelona: Gedisa.
- Marks Greenfield P.(1985) *El niño y los medios de comunicación*. Madrid: Morata.
- Moorhouse A. C. (1961) *Historia del alfabeto*. México: Breviarios del FCE, México.
- Perner (1994) *Comprender la mente representacional*. Paidós.
- Piaget J. (1966) *La formación del símbolo en el niño*. México: FCE.
- Ripoll Perelló E. (1986) *Orígenes y significado del arte paleolítico*". Sílex.
- Sastre G. Las escrituras aritméticas. A: *Enciclopedia Práctica de Pedagogía*. Vol. II. Barcelona: Planeta.
- Sellarés R. i Bassedas M. (1989) La construcción de sistemas numéricos en la historia y en los niños. A: M.Moreno (Coord.) *La Pedagogía Operatoria*. Laia.
- Solomón G. (1980) Medios y Sistemas de símbolos relacionados a la cognición y el aprendizaje. A. *Revista de Tecnología Educativa*. Vol 6. n. 1.

AVALUACIÓ

- Un exàmen format per preguntes obertes sobre els aspectes teòrics .
- El treball fet a partir de les pràctiques.